

KAMIL MAJEWSKI

Uniwersytet Śląski

majewski.kamil.87@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3775-2815>

OCENA RYZYKA PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA
TERRORYZMU INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ
W ROZPORZĄDZENIU 2024/1624 Z 31 MAJA 2024 R. NA TLE
DOTYCHCZASOWYCH ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH

MONEY LAUNDERING AND TERRORISM FINANCING RISK ASSESSMENT
OF THE OBLIGED ENTITIES UNDER REGULATION 2024/1624 OF 31 MAY 2024
AGAINST THE BACKGROUND OF EXISTING LEGAL SOLUTIONS

Abstract. One of the areas that will change as a result of the adoption of Regulation 2024/1624 is the process of identifying and assessing money laundering and terrorist financing risk at obligated entities, which should be considered one of these entities' key responsibilities. The study aims to verify the following research theses: 1) the solutions introduced with respect to the obligated entities ML/FT risk assessment do not constitute a revolution but rather an evolution of the currently applicable solutions; 2) the solutions introduced with respect to the obligated entities ML/FT risk assessment eliminate previously identified regulatory deficiencies in this risk assessment. This article is the first study of these issues in the legal literature.

Keywords: anti-money laundering; money laundering risk; money laundering risk assessment; obligated entities; Regulation 2024/1624

WPROWADZENIE

Pierwsza połowa 2024 roku była regulacyjnie intensywna w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹. W maju tego roku zostały przyjęte następujące europejskie akty prawne dedykowane tej problematyce²:

¹ Ang. „anti-money laundering and counteracting financing terrorism” (AML/CFT). Dalej jako „AML/CFT”.

² W zakresie znaczenia aspektów międzynarodowych w problematyce AML/CFT, zob. A. GOŁONKA, *Współpraca z krajami trzecimi w zwalczaniu prania pieniędzy w obliczu współczesnych*

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1620 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1093/2010, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010³;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1624 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu⁴;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 oraz zmieniająca i uchylająca dyrektywę (UE) 2015/849⁵.

Powyżej wymienione akty prawne nie stanowią pierwszych regulacji dotyczących AML/CFT. Historia europejskiego prawodawstwa w tym zakresie sięga 1991 roku, kiedy przyjęto Dyrektywę Rady z dnia 10 czerwca 1991 r. w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy⁶, a w kolejnych dekadach istotnie zmieniano obowiązujące przepisy. Akty prawne z maja 2024 r. albo uzupełniają, albo zmieniają dotychczasowe rozwiązania prawne dotyczące problematyki AML/CFT⁷, w tym Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającą rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE⁸, która była uprzednio wielokrotnie

wyżwał, „Ius Novum” (2023), nr 4, s. 17-19. W zakresie wskazanej obszernej nowelizacji, zob. R. Jocz, *Anti-money laundering regulations in the football sector: opportunities and challenges*, „Financial Law Review” (2024), nr 36(4), s. 71.

³ Dz.Urz.U.E.L z 2024 r. s. 1620. Dalej jako „Rozporządzenie 2024/1620”.

⁴ Dz.Urz.U.E.L z 2024 r. s. 1624. Dalej jako „Rozporządzenie 2024/1624”.

⁵ Dz.Urz.U.E.L z 2024 r. s. 1640. Dalej jako „Dyrektywa 2024/1640”.

⁶ Dz.Urz.U.E.L 1991 nr 166, s. 77.

⁷ Szerzej o pracach na etapie projektów i pojawiających się wątpliwościach, zob. A. GOLONKA, *Unijny projekt „pakietu AML” – reforma czy rewolucja w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy*, „Ius Novum” (2024), nr 2, s. 5-6.

⁸ Dz.Urz.U.E.L 2015 nr 141, s. 73. Dalej jako „IV Dyrektywa AML”. Szerzej o znaczeniu tego aktu w systemie AML/CFT, zob. D. GRADZI, *FinTech/RegTech. Ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu wynikające z nowych technologii w obszarze płatności elektronicznych*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” (2020), nr 22(12), s. 11. Szerzej o zmianach, które wprowadziła IV Dyrektywa AML, zob. A. GOLONKA, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy*

zmieniana, m.in. poprzez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE⁹.

Rozporządzenie 2024/1624 odnosi się m.in. do zagadnienia oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu¹⁰ instytucji obowiązanej, co dotychczas było przedmiotem regulacji IV Dyrektywy AML i w konsekwencji jej wdrożenia w państwach członkowskich, także przedmiotem przepisów aktów krajowych porządków prawnych. W Polsce były (i są) to właściwe przepisy Ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹¹. Nowe rozwiązania prawne, wynikające z Rozporządzenia 2024/1624, będą stosowane co do zasady od dnia 10 lipca 2027 roku. Zatem do tego czasu instytucje obowiązane¹² i inni uczestnicy procesów AML/CFT będą stosowały dotychczasowe rozwiązania.

Celem niniejszego artykułu jest określenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego obowiązku sporządzania oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, wynikającego z przepisów Rozporządzenia 2024/1624, a także zakreślenie zakresu zmian kształtu tego obowiązku w stosunku do rozwiązań obowiązujących w aktualnym stanie prawnym. W wyniku przeprowadzonej analizy zostaną zweryfikowane następujące tezy badawcze:

- wprowadzone w Rozporządzeniu 2024/1624 rozwiązania w odniesieniu do oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej nie stanowią rewolucji, lecz ewolucję obowiązujących obecnie rozwiązań prawnych;

w obliczu zmian wprowadzonych IV i V dyrektywą AML, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” (2020), nr 4(862), s. 16-17.

⁹ Dz.Urz.UE.L 2018 nr 156, s. 43. Szerzej o zmianach prawodawstwa europejskiego dotyczącego AML/CFT, zob. A. GOŁONKA, *Polskie regulacje karne wobec „szóstej” dyrektywy anti-money laundering*, „Ius Novum” (2021), nr 1, s. 29.

¹⁰ Ang. „money laundering or financing terrorism” (ML/FT). Dalej jako „ryzyko ML/FT”. Szerzej o czynnikach tego ryzyka, zob. W.A. QURESHI, *An Overview of Money Laundering in Pakistan and Worldwide: Causes, Methods, and Socioeconomic Effects*, „University of Bologna Law Review” 2 (2017), s. 303.

¹¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 644. Dalej jako „AMLu”. Szerzej o historii polskich przepisów dotyczących AML/CFT, zob. A. GOŁONKA, *Obowiązki banków związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w świetle znowelizowanych przepisów*, „Ius Novum” (2019), nr 2, s. 125-126. Zob. też: M. BRULIŃSKA, *Aspekty prawne przeciwdziałania i zwalczania prania pieniędzy w Polsce. Wyzwanie dla polskich instytucji finansowych*, „Studia Iuridica” (2018), nr 77, s. 9.

¹² W zakresie terminologicznym na wstępie należy dokonać pewnego doprecyzowania. W tekście pod określeniami „podmiot zobowiązany” i „instytucja obowiązana” należy rozumieć te same podmioty. Pojęciem „podmiot zobowiązany” posługują się akty prawne UE. „Instytucje obowiązane” to terminologia stosowana w polskiej ustawie – AMLu.

- wprowadzone w Rozporządzeniu 2024/1624 rozwiązania w odniesieniu do oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej eliminują dotychczas stwierdzone niedoskonałości regulacyjne w zakresie tej oceny ryzyka.

Niniejsze opracowanie stanowi pierwsze badanie tej problematyki w prawniczej literaturze przedmiotu. Ze względu na powyżej zakreślony cel badawczy, w pracy zastosowano przede wszystkim metodę dogmatyczno-prawną.

1. ROZPORZĄDZENIE 2024/1624 – CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Rozporządzenie 2024/1624, wchodzące w skład tzw. europejskiego pakietu AML/CFT z maja 2024 roku, jest przejawem pewnej zmiany podejścia regulacyjnego do polityki AML/CFT, co znalazło swój wyraz w preambule do tego aktu. Europejski prawodawca stwierdził, że IV Dyrektywa AML stanowiła dotychczas główny instrument (środek) prawny w obszarze AML/CFT, zawierający kluczowe ramy prawne dla tego obszaru, ale powstała potrzeba nie tylko dalszego rozwoju tych rozwiązań¹³ w celu mitygowania ryzyka ML/FT, w tym wykorzystywania systemu finansowego Unii Europejskiej¹⁴ do celów przestępczych, lecz także potrzeba ujednolicenia praktyki stosowania tych rozwiązań na poziomie poszczególnych krajów członkowskich (kontekst międzynarodowy i regionalny). W ocenie prawodawcy UE, osiągnięcie tego celu powinno nastąpić poprzez zastąpienie dyrektywy, jako aktu wymagającego wdrożenia w ustawodawstwach krajowych, rozporządzeniem, któremu można przypisać przymiot bezpośredniego stosowania. W ten sposób system AML/CFT w kolejnych latach ma ulegać scentralizowaniu na poziomie prawodawstwa UE. Chociaż część kwestii nadal pozostaje przedmiotem regulacji dyrektyw, kluczowe rozwiązania prawne staną się bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich, w tym Rozporządzenie 2024/1624. W dalszej części preambuły konsekwentnie akcentowana jest wspomniana spójność, jednakże w odniesieniu do poszczególnych aspektów szczegółowych.

Rozporządzenie 2024/1624 zawiera też przepis zapewniający płynne przejście pomiędzy dotychczas obowiązującymi rozwiązaniami a przyszłymi.

¹³ Niektóre zagadnienia były też przedmiotem sporu poddanego rozstrzygnięciu sądów. Szerzej zob. D. ZIGO, CJEU: *WM and Sovim SA v. Luxembourg Business Registers (Joined Cases C-37/20 and C-601/20): Rethinking Transparency of Ultimate Beneficial Owners Registers*, „Bratislava Law Review” (2023), nr 7(2), s. 229-231. Oprócz tego stale powstają nowe wyzwania dla obszaru AML/CFT. Szerzej zob. D.A. ZETSCHE, R.P. BUCKLEY, D.W. ARNER, *Regulating Libra*, „Oxford Journal of Legal Studies” 41 (2021), nr 1, s. 106.

¹⁴ Dalej jako „UE”.

Zgodnie z art. 89 Rozporządzenia 2024/1624 odesłania do IV Dyrektywy AML należy interpretować, jako odesłania do Rozporządzenia 2024/1624 i Dyrektywy 2024/1640, a także odczytywać zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku nr VI. Takie rozwiązanie należy ocenić pozytywnie. Tabela ta stanowi również cenne źródło interpretacyjne (ograniczenie rozbieżności interpretacyjnych) i poznawcze, gdyż w sposób precyzyjny (poprzez wyszczególnienie i zestawienie konkretnych przepisów poszczególnych aktów prawnych) wskazuje, w stosunku do których rozwiązań nastąpiła omawiana zmiana w kierunku bezpośredniego stosowania. Przykładowo z tabeli wynika, że identyfikacja i ocena ryzyka ML/FT działalności podmiotu zobowiązanego (instytucji obowiązanej), która była ujęta w art. 8 ust. 1 i 2 IV Dyrektywy AML (wdrożona w art. 27 AMLu), została ujęta w art. 10 ust. 1-2 Rozporządzenia 2024/1624 i jednocześnie pominięta w przepisach Dyrektywy 2024/1640.

Zgodnie z art. 1 Rozporządzenia 2024/1624 przepisy tego aktu dotyczą:

- środków, które mają być stosowane przez podmioty zobowiązane w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- wymogów dotyczących przejrzystości w zakresie własności rzeczywistej dla podmiotów prawnych, trustów powstałych w drodze czynności prawnej oraz podobnych porozumień prawnych;
- środków ograniczających niewłaściwe wykorzystanie instrumentów anonimowych.

Katalog wspomnianych podmiotów zobowiązanych został zawarty w art. 3 Rozporządzenia 2024/1624, a kluczowe kategorie tych podmiotów (np. instytucje kredytowe i finansowe) w nim ujętych zostały zdefiniowane w przepisach poprzedzających (art. 2 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624). Przyjęte definicje w tym zakresie nie wprowadzają rewolucyjnych rozwiązań, lecz odsyłają do przepisów innych aktów prawnych UE (opierają się na już istniejących i funkcjonujących rozwiązaniach prawnych, w tym terminologii). Odnosząc te definicje do rozwiązań obowiązujących w polskim porządku prawnym, należy wskazać, że „podmiot zobowiązany” to odpowiednik polskiej instytucji obowiązanej.

Zgodnie z art. 90 zd. drugie Rozporządzenia 2024/1624 podlega ono stosowaniu od dnia 10 lipca 2027 roku, z wyłączeniem podmiotów zobowiązanych, o których mowa w art. 3 pkt 3 lit. n) i o), gdyż w tych przypadkach będzie to dzień 10 lipca 2029 roku. Podmiotami tymi są odpowiednio agenci piłkarscy bez dodatkowych ograniczeń oraz zawodowe kluby piłkarskie dotyczące transakcji z inwestorem, sponsorem, agentami piłkarskimi lub innymi pośrednikami, a także transakcji w celu transferu piłkarza.

2. OCENA RYZYKA ML/FT INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ OBECNIE

Ocena ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, jak już wspomniano, była przedmiotem regulacji art. 8 ust. 1 i 2 IV Dyrektywy AML oraz art. 27 AML¹⁵. Polski ustawodawca zdecydował się na pełne odzwierciedlenie rozwiązania prawodawstwa europejskiego.

Zakresem podmiotowym obowiązku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT działalności instytucji obowiązanej zostały objęte wszystkie instytucje obowiązane (zobowiązane), czyli podmioty wymienione w przepisach europejskich i krajowych jako zobowiązane do przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zatem do realizacji tego obowiązku zostały ustawowo zobowiązane także najmniejsze czy wręcz jednoosobowe instytucje obowiązane.

Zakresem przedmiotowym obowiązku wynikającego z powyżej wymienionych przepisów zostały objęte następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka ML/FT odnoszącego się do działalności instytucji obowiązanej;
- ocena zidentyfikowanego ryzyka ML/FT odnoszącego się do działalności instytucji obowiązanej¹⁶;
- zarówno w przypadku identyfikacji, jak i oceny ryzyka ML/FT uwzględnienie czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw, w oparciu o zasadę proporcjonalności, która odnosi się do charakteru i wielkości określonej instytucji obowiązanej;
- aktualizacja oceny ryzyka ML/FT stosownie do potrzeb, w tym wraz ze zmianą poszczególnych czynników ryzyka, jednak nie rzadziej niż co 2 lata;
- dokumentowanie czynności podejmowanych w ramach identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT zarówno w postaci papierowej, jak i elektronicznej.

Rozwiązania, o których mowa, należy uznać za niewystarczające z kilku powodów. Po pierwsze, jak trafnie wskazuje się w literaturze przedmiotu, w treści omawianych przepisów doszło do niefortunnego ujęcia katalogu czynników ryzyka. Z literalnego brzmienia odpowiednio art. 8 ust. 1 IV Dyrektywy AML i art. 27 ust. 1 AML nie wynika wprost, że wyliczenie czynników ma charakter katalogu otwartego, a taką formę powinien on przyjąć, aby zrealizować cele

¹⁵ Zob. K. MAJEWSKI, *Risk assessment (ML/FT) of the obliged entities – comments in the context of art. 27 of the AML Act*, „Roczniki Administracji i Prawa” 20 (2020), nr 4, s. 53.

¹⁶ R. OBCZYŃSKI, *Komentarz do art. 27, [w:] Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Komentarz*, red. M. Nowakowski, Warszawa 2023, s. 174.

regulacyjne AML/CFT¹⁷. Po drugie, treść tych przepisów jest nazbyt ogólna w odniesieniu do oczekiwanej zawartości dokumentu sporządzanego przez instytucje obowiązane, co stoi w sprzeczności z innymi przepisami prawodawstwa UE i polskiej ustawy (AML) dotyczącymi oceny ryzyka ML/FT na poziomie krajowym, a także prowadzi do braku standardu w tym zakresie w praktyce¹⁸. Ostatnia kwestia dotyczy tylko polskiej ustawy dotyczącej problematyki AML/CFT. W art. 27 ust. 2 i 3 AML niefortunnie ujęto dokumenty zewnętrzne, które powinny być uwzględniane w procesie identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej. Art. 27 ust. 2 AML wskazuje, że uwzględnienie w tym procesie obowiązującej krajowej oceny ryzyka oraz sprawozdania Komisji Europejskiej jest dobrowolne, co powinno mieć charakter elementu obligatoryjnego tego procesu. Jednocześnie, art. 27 ust. 3 AML wyraża oczekiwanie dokonywania aktualizacji oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej również w przypadku zmiany dokumentów, o których mowa w art. 27 ust. 2 AML. Zatem oprócz braku postulowanej obligatoryjności w art. 27 ust. 2 AML występuje także niespójność pomiędzy treścią obu tych przepisów (art. 27 ust. 2 i 3 AML).

W związku z powyższymi okolicznościami uzasadnione staje się oczekiwanie, że kolejne nowelizacje tych przepisów wyeliminują stwierdzone deficyty, bez względu na to, czy zagadnienia te będą przedmiotem regulacji krajowych porządków prawnych, czy też aktów prawnych na poziomie UE. Zatem takie oczekiwanie dotyczy także przepisów Rozporządzenia 2024/1624.

3. OCENA RYZYKA ML/FT INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ W ROZPORZĄDZENIU 2024/1624

Zarówno z treści art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, jak i z załącznika nr VI do tego aktu wynika, że ocena ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, która była przedmiotem regulacji art. 8 ust. 1 i 2 IV Dyrektywy AML, została ujęta we wspomnianym art. 10 Rozporządzenia 2024/1624. Już na przysłowiowy pierwszy rzut oka uwagę przykuwa znacząca rozbudowa przepisu dotyczącego tej problematyki.

¹⁷ Zob. OBCZYŃSKI, *Komentarz do art. 27*, s. 175; K. KRZYKWA, *Komentarz do art. 27*, [w:] *Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Komentarz*, red. M. DYL, M. KRÓLIKOWSKI, Warszawa 2021, s. 169.

¹⁸ Na rynku finansowym brak tego standardu na poziomie regulacyjnym został wypełniony przez odpowiednią aktywność organu nadzoru. W stanowisku Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z 15.04.2020 r. Urząd zaprezentował oczekiwania w zakresie realizacji obowiązku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej. Oczekiwania te znacząco wykraczają poza postulaty wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego.

Zakres podmiotowy obowiązku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT działalności instytucji obowiązanej (podmiotu zobowiązanego) nie uległ zasadniczej zmianie co do założeń, lecz został istotnie rozszerzony (doprecyzowany). Zatem do realizacji tego obowiązku nadal będą ustawowo zobowiązane wszystkie instytucje obowiązane, w tym także najmniejsze, czy wręcz jednoosobowe podmioty. Dyspozycja art. 10 ust. 2 zd. trzecie Rozporządzenia 2024/1624 odnosi się do określonych podmiotów działających w strukturze instytucji obowiązanej (wspomniane uzupełnienie). Przepis ten wymaga, aby ocena ryzyka ML/FT, o której mowa, była sporządzana przez pracownika do spraw zgodności z prawem oraz zatwierdzana przez organ zarządzający i przekazywana organowi nadzorczemu, jeżeli taki organ został wyodrębniony¹⁹. W tym miejscu pojawiają się pewne wątpliwości. Pracownik do spraw zgodności z prawem, o którym mowa w art. 10 ust. 2 zd. trzecie Rozporządzenia 2024/1624, nie występuje w innych przepisach tego aktu prawnego. Zarówno w art. 11 ust. 2, 4-5 i 7, jak i motywach nr 38 i 39 preambuły Rozporządzenia 2024/1624 wprowadzono odpowiednio pojęcie „pracownika ds. zapewniania zgodności” (art. 11 ust. 2, 4-5 i 7) oraz „pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności” (motyw nr 38 i 39). Opisywana rozbieżność terminologiczna nie występuje w angielskojęzycznej wersji Rozporządzenia 2024/1624²⁰, gdyż w treści każdego ze wspomnianych postanowień konsekwentnie pojawia się pojęcie „compliance officer”. Wobec tego należy uznać, że w każdym z omawianych przypadków powinna to być ta sama funkcja. Zatem w art. 10 ust. 2 zd. trzecie Rozporządzenia 2024/1624 w polskiej wersji językowej chodzi o pracownika do spraw zapewniania zgodności, o którym mowa w art. 11 i motywach 38 i 39, a wprowadzone określenie jest przejawem niefortunnego tłumaczenia tekstu na język polski.

Zakresem przedmiotowym obowiązku wynikającego z art. 10 Rozporządzenia 2024/1624 objęto następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka ML/FT odnoszącego się do działalności instytucji obowiązanej (ryzyko, na które jest narażona);
- identyfikacja ryzyka niewykonywania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich;

¹⁹ Terminologia użyta w omawianej części art. 10 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1624 jest nieco niefortunna w odniesieniu do polskiego porządku prawnego i specyfiki podmiotów występujących w obrocie gospodarczym, co jest naturalną konsekwencją przyjmowania aktu na tym poziomie, czyli aktu, który powinien być możliwie jak najbardziej uniwersalny. W polskim tłumaczeniu tego aktu wprowadzono określenie „organu zarządzającego pełniącego funkcję zarządzającą” oraz „organu zarządzającego pełniącego funkcję nadzorczą”. W tekście zaproponowano terminologię, która odpowiada specyfice polskich realiów prawnych i gospodarczych.

²⁰ Tekst dostępny pod adresem: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401624 (dostęp: 15.10.2025).

- ocena ryzyka ML/FT odnoszącego się do działalności instytucji obowiązanej (zidentyfikowanego ryzyka, na które jest narażona);
- ocena zidentyfikowanego ryzyka niewykonywania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich;
- zarówno w przypadku identyfikacji, jak i oceny ryzyk wymienionych w pkt 1 i 2 uwzględnienie szeregu czynników i zmiennych ryzyka określonych w art. 10 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624 oraz załącznikach do tego aktu²¹;
- regularne przeglądy oceny ryzyka ML/FT oraz niewykonywania sankcji finansowych i uchylania się od nich;
- aktualizacja oceny ryzyka ML/FT stosownie do potrzeb, w tym w przypadku zaistnienia jakichkolwiek zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, które znacząco wpływają na ryzyka ML/FT związane z działalnością, produktami, transakcjami, kanałami dostawy, klientami lub strefami geograficznymi działalności podmiotu zobowiązanego (instytucji obowiązanej);
- dokumentowanie czynności podejmowanych w ramach identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT w postaci papierowej lub elektronicznej, bez względu na to, czy chodzi o opracowania, aktualizację, czy też regularny przegląd, a także poddanie jej procesowi wewnętrznego zatwierdzenia.

Odnosząc się do powyższego wyliczenia zrekonstruowanego z treści art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na istotne poszerzenie czynników (zmiennych)²², które instytucja obowiązana powinna wziąć pod uwagę w procesie identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT. Czynniki te można podzielić na dwie grupy. W pierwszym zbiorze (czynniki wewnętrzne) znajdują się te z nich, które odnoszą się do aspektów wewnętrznych instytucji obowiązanej lub aspektów, które są bezpośrednio związane z działalnością tej instytucji, chociaż dotyczą podmiotów zewnętrznych w stosunku do niej (np. klienci). Ujęcie w tym zbiorze także aspektów związanych z wybranymi podmiotami trzecimi w stosunku do instytucji obowiązanej jest uzasadnione związkiem tych podmiotów i ich aktywności z działalnością tej instytucji oraz jej wpływem na nawiązanie (lub rozwiązanie) relacji z tymi podmiotami (nawiązanie stosunków gospodarczych lub realizacja transakcji okazjonalnej w dotychczasowym rozumieniu tych pojęć). Do drugiego zbioru (czynniki zewnętrzne)

²¹ Szerzej zostaną one omówione w dalszej części artykułu.

²² Rozporządzenie 2024/1624 w zakresie terminologicznym rozróżnia zmienne ryzyka i czynniki ryzyka. Szczegółowa analiza postanowień oraz motywów, w których pojawia się ta terminologia, prowadzi do wniosku, że uzasadnione jest łączne traktowanie obu tych pojęć. Żadne z nich nie zostało w treści Rozporządzenia 2024/1624 zdefiniowane lub dostatecznie wyjaśnione.

zostaną zakwalifikowane te, którym można przypisać przymiot zewnętrznych w stosunku do instytucji przeprowadzającej identyfikację i ocenę ryzyka ML/FT (niezwiązanych bezpośrednio z nią). Zaproponowany podział nie jest dychotomiczny, gdyż poszczególne elementy każdego zbioru nie wykluczają się, a często występują w stosunku do siebie w określonej zależności. Rozwiązanie to, w tym szczegółowe wskazanie poszczególnych czynników, można przedstawić w postaci następującej tabeli.

Tabela 1. Czynniki (zmienne) ryzyka ML/FT. Opracowanie własne.

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
informacje na temat bazy klientów	wyniki oceny ryzyka na poziomie Unii przeprowadzone przez Komisję na podstawie art. 7 Dyrektywy 2024/1640
zmienne ryzyka określone w załączniku I: związane z klientem; związane z produktem, usługą lub transakcją; związane z kanałem dostaw; zmienne dla ubezpieczeń na życie i innych ubezpieczeń inwestycyjnych	wyniki krajowych ocen ryzyka sporządzonych przez państwa członkowskie na podstawie art. 8 Dyrektywy 2024/1640, a także wszelkich stosownych sektorowych ocen ryzyka przeprowadzonych przez państwa członkowskie
czynniki ryzyka określone w załączniku II – czynniki potencjalnego niższego ryzyka: związane z klientem; związane z produktem, usługą, transakcją lub kanałem dostawy; geograficzne	istotne informacje publikowane przez międzynarodowe organy normalizacyjne w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu lub, na poziomie Unii, odpowiednie publikacje Komisji Europejskiej lub AMLA ²³
czynniki ryzyka określone w załączniku III – czynniki potencjalnie podwyższonego ryzyka: związane z klientem; związane z produktem, usługą, transakcją lub kanałem dostawy; geograficzne	informacje na temat ryzyk prania pieniędzy i finansowania terroryzmu przekazywane przez właściwe organy

Szczegółowa analiza poszczególnych czynników (zmiennych) ryzyka, w szczególności tych, które zostały zawarte w załącznikach I-III do Rozporzą-

²³ AMLA (ang. *Anti-Money Laundering Authority*) to Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy powołany przepisami Rozporządzenia 2024/1620 (art. 1 ust. 1 tego aktu prawnego) z siedzibą we Frankfurcie nad Menem w Niemczech (art. 4 Rozporządzenia 2024/1620). AMLA jest organem unijnym i posiada osobowość prawną (art. 3 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1620). Jednocześnie, art. 3 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1620 przyznaje zdolność prawną o najszerszym zakresie przyznanym przez prawo krajowe w każdym państwie członkowskim. Strona internetowa AMLA: https://www.amla.europa.eu/index_en (dostęp: 15.10.2025). Dodatkowe informacje na ten temat są również dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Finansów: <https://www.gov.pl/web/finanse/amla> (dostęp: 15.10.2025).

dzenia 2024/1624, prowadzi do wniosku, że będą one miały istotny wpływ na zawartość dokumentu, który powstanie w wyniku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT. Oprócz tego w przypadku niektórych instytucji obowiązanych mnogość tych czynników będzie skutkowałą koniecznością częstych aktualizacji tego dokumentu. Prawdopodobieństwo zmiany bowiem w obrębie poszczególnych czynników znacząco wzrosło wraz z rozszerzeniem tego katalogu.

Ostatnim elementem, który został zawarty w art. 10, jest kompetencja przyznana AMLA do wydania wytycznych co do:

- minimalnych wymogów dotyczących treści oceny ryzyka ML/FT, obejmującej całą działalność, sporządzanej przez instytucje obowiązane (podmiot zobowiązany);
- dodatkowych źródeł informacji, które należy uwzględnić przy przeprowadzaniu takiej oceny.

Przyznana w art. 10 ust. 4 Rozporządzenia 2024/1624 AMLA kompetencja jest szeroka, zwłaszcza uwzględniając nie tylko treść tego przepisu, lecz także treść art. 10 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624, w tym sposób ujęcia zawartego w nim wyliczenia i brzmienie poszczególnych elementów tego katalogu. Po pierwsze, art. 10 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624 wprowadzana katalog otwarty, na co bezpośrednio wskazuje użycie w nim określenia „biorąc pod uwagę co najmniej [...]”. Zatem nie istnieją ograniczenia w zakresie rozszerzania tej listy. Druga kwestia to treść art. 10 ust. 1 lit. d) i e), gdzie prawodawca europejski wskazał elementy, których zakres jest bardzo szeroki, czyli:

- istotne informacje publikowane przez międzynarodowe organy normalizacyjne w dziedzinie AML/CFT lub, na poziomie UE, odpowiednie publikacje Komisji Europejskiej i AMLA;
- informacje na temat ryzyka ML/FT przekazywane przez właściwe organy.

Z przytoczonych okoliczności wynika, że nie tylko literalne brzmienie art. 10 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624 przyznaje AMLA szerokie możliwości działania z wykorzystaniem wytycznych, o których mowa w art. 10 ust. 4 Rozporządzenia 2024/1624. Istotny w tym zakresie jest również cel (szeroko rozumiane AML/CFT, w tym identyfikacja i ocena wszelkich ryzyk ML/FT), który powinien być osiągnięty, a omawiane przepisy stanowią wyraz dążenia do tego celu.

Na koniec rozważań dotyczących obowiązku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT, o której mowa w art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, niestety należy przedstawić również kilka uwag krytycznych.

W art. 10 ust. 1 in fine Rozporządzenia 2024/1624 wprowadzono obowiązek adresowany do instytucji obowiązanych (podmiotów zobowiązanych), polegający na identyfikacji (określeniu) i ocenie tzw. powiązanego ryzyka ML/FT,

a także podejmowania odpowiednich środków w celu zarządzania tym ryzykiem i ograniczania go w następujących przypadkach:

- przed wprowadzeniem nowych produktów, usług lub praktyk handlowych, w tym wykorzystaniem nowych kanałów dostawy oraz nowych lub rozwijających się technologii, w połączeniu z nowymi lub wcześniej istniejącymi produktami i usługami;
- przed rozpoczęciem świadczenia istniejącej usługi lub dostarczania istniejącego produktu na rzecz nowego segmentu klientów lub na nowym obszarze geograficznym.

Na obowiązek wynikający ze wskazanego fragmentu art. 10 ust. 1 Rozporządzenia 2024/1624 należy także spojrzeć z punktu widzenia aktualizacji identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT. Obowiązek aktualizacji został wyraziście zakreślony w art. 10 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1624 i nie ma dostatecznego uzasadnienia, aby dodatkowo adresować go w innej jednostce redakcyjnej, zwłaszcza że przepis ten wyczerpująco wskazuje również okoliczności, których zaistnienie skutkuje materializacją obowiązku aktualizacji. Zatem opisany obowiązek, wynikający z art. 10 ust. 1 in fine Rozporządzenia 2024/1624, zarówno w kontekście jego charakteru, jak i co do wniosków sformułowanych w odniesieniu do treści art. 10 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1624, należy traktować jako samoistny (niezależny) obowiązek instytucji obowiązanej i z tego powodu powinien on być ujęty w odrębnej jednostce redakcyjnej Rozporządzenia 2024/1624 (poza art. 10 tego aktu prawnego).

Krytycznie należy odnieść się również do treści art. 10 ust. 4 Rozporządzenia 2024/1624 w zakresie jego konstrukcji. Wprowadzenie umocowania do wydawania wytycznych²⁴ przez AMLA w odniesieniu do identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, na które jest narażona, jest pożądane i stanowi istotne wzmocnienie systemu AML/CFT zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich, lecz powinno być ono trwałe. Dodatkowe korzyści wynikające z zaadresowania tego rozwiązania na poziomie właściwego organu UE (przyznanie tych kompetencji na poziomie ponadnarodowym) polegają na tym, że następuje ujednolicenie praktyki w zakresie AML/CFT na poziomie międzynarodowym, co w przypadku tej problematyki było regularnie i konsekwentnie akcentowane zarówno w kolejnych aktach prawnych

²⁴ Już dekadę temu w literaturze przedmiotu identyfikowano potrzebę wydawania wytycznych w zakresie sposobów identyfikacji oraz przeprowadzania analiz AML/CFT. Szerzej zob. E. WISZNIEWSKI, *Wymagania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz realizacja tego obowiązku na przykładzie biur rachunkowych*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” (2014), nr 76(132), s. 160.

UE, jak i literaturze przedmiotu²⁵. Jednocześnie takie rozwiązanie stanowi przejaw realizacji postulatów wyrażonych w motywach Rozporządzenia 2024/1624. Wracając jednak do zasygnalizowanego krytycznego spostrzeżenia, należy wskazać, że literalne brzmienie przepisu art. 10 ust. 4 Rozporządzenia 2024/1624 ogranicza się do nałożenia na AMLA obowiązku wydania wytycznych do dnia 10 lipca 2026 roku, czyli do zdarzenia o charakterze jednostkowym. Co prawda przepis ten nie sprzeciwia się temu, aby te wytyczne były w późniejszym czasie aktualizowane, ale kompetencje tego rodzaju nie powinny być dorozumiane. Z powodu tych okoliczności, dla pełnej realizacji celu, o którym mowa powyżej, przepis art. 10 ust. 4 Rozporządzenia 2024/1624 mógłby przyjąć następujące brzmienie: „AMLA wydaje wytyczne co do minimalnych wymogów dotyczących treści oceny ryzyka obejmującej całą działalność sporządzonej przez podmiot zobowiązany zgodnie z ust. 1 oraz co do dodatkowych źródeł informacji, które należy uwzględnić przy przeprowadzaniu takiej oceny ryzyka”. Jednocześnie, aby wyznaczyć AMLA maksymalny termin wydania pierwszych wytycznych, w przepisach końcowych Rozporządzenia 2024/1624 powinien zostać dodany przepis w następującym brzmieniu: „Wytyczne, o których mowa w art. 10 ust. 4 AMLA, wydaje najpóźniej do dnia 10 lipca 2026 r.”.

4. WYKORZYSTANIE OCENY RYZYKA ML/FT INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ W REALIZACJI PROCESU AML/CFT

Wnikliwa lektura pozostałych przepisów Rozporządzenia 2024/1624 prowadzi do wniosku, że zmiana nastąpiła również w podejściu do relacji poszczególnych elementów wielopoziomowej oceny ryzyka ML/FT. Chociaż przepisy te nie wprowadziły nowych elementów do tego systemu – jak wynika z wcześniejszego wyводу – znacząco zmodyfikowały zakres co najmniej niektórych z nich, a także dały wyraz oczekiwaniom zależnościom pomiędzy poszczególnymi elementami. Oprócz tego ocena ryzyka ML/FT działalności instytucji obowiązanej, o której mowa w art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, stała się elementem wewnętrznych strategii i procedur, co bezpośrednio wynika z treści art. 9 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 2024/1624. Uwzględnienie tego elementu zarówno w zakresie przeprowadzenia, jak i aktualizacji w systemie regulacyjnym instytucji obowiązanej jest kolejną pozytywną zmianą w tym obszarze. Realizacja tego obowiązku będzie

²⁵ Zob. Ł. KRUPA, *Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu*, „Cybersecurity and Law” (2022), nr 1, s. 99. Zob. także: M. PRENGEL, *Międzynarodowe przeciwdziałanie praniu pieniędzy w sektorze finansowym*, „Bezpieczny Bank” (2003), nr 2(21), s. 79.

pociągała za sobą konieczność odpowiedniego powiązania tej oceny ryzyka ML/FT z innymi elementami systemu AML/CFT.

Identyfikacja i ocena ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, powstała w wyniku realizacji obowiązku sformułowanego w art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, została uwzględniona także w innych przepisach Rozporządzenia 2024/1624. Analiza rozwiązań szczegółowych prowadzi do wniosku, że ocena ryzyka ML/FT jest przede wszystkim wyznacznikiem dla realizacji pozostałych obowiązków, wynikających z Rozporządzenia 2024/1624, w tym dla podejmowania adekwatnych środków należytej staranności wobec klienta (w obecnie stosowanej terminologii są to środki bezpieczeństwa finansowego), czyli kluczowych zadań w zakresie AML/CFT przypisanych instytucjom obowiązany. Przykładowo z treści art. 20 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1624 wynika obowiązek adresowany do podmiotów zobowiązanych (instytucji obowiązanych) określenia zakresu środków należytej staranności wobec klienta m.in. z uwzględnieniem oceny ryzyka ML/FT, przeprowadzonej w wyniku realizacji obowiązku określonego w art. 10 Rozporządzenia 2024/1624. W dotychczas obowiązującym stanie prawnym, w tym IV Dyrektywie AML, taki postulat można było zrekonstruować na podstawie poszczególnych przepisów, lecz w tych przepisach nie został on wprost wyrażony. Tym samym w stanie prawnym wynikającym z Rozporządzenia 2024/1624 nastąpiło bezpośrednie wyrażenie oczekiwanej zależności pomiędzy poszczególnymi elementami wielopoziomowej oceny ryzyka ML/FT, co należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia spójności systemu AML/CFT, a także realizacji celu ogólnego AML/CFT.

Identyfikacja i ocena ryzyka ML/FT, o której mowa w art. 10 Rozporządzenia 2024/1624, jest również środkiem służącym podnoszeniu świadomości osób zaangażowanych pośrednio lub bezpośrednio w realizację procesu AML/CFT po stronie instytucji obowiązanej. Z przepisu art. 12 Rozporządzenia 2024/1624 wynika, że znajomość przeprowadzonej oceny ryzyka ML/FT, obejmującej całą działalność instytucji, jest traktowana na równi ze znajomością przepisów prawa, a także wewnętrznych regulacji instytucji w zakresie AML/CFT, w tym strategii, procedur i środków kontroli. Omawiane rozwiązanie również należy ocenić pozytywnie, gdyż prowadzi do sytuacji, w której ocena ryzyka ML/FT staje się istotnym źródłem wiedzy, które ma służyć właściwej realizacji zadań w obszarze AML/CFT, w tym zwracać uwagę na te aspekty działalności instytucji obowiązanej, które wymagają szczególnej uwagi w celu mitygowania ryzyka ML/FT.

WNIOSKI

W przeciwieństwie do poprzednich aktów prawnych poświęconych problematyce AML/CFT, Rozporządzenie 2024/1624 jest aktem prawnym UE, który podlega bezpośredniemu stosowaniu w państwach członkowskich, co stanowi wyraz świadomej i intencjonalnej polityki prawodawcy europejskiego. Rozporządzenie 2024/1624, w odniesieniu do identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej, wprowadziło szereg zmian, które w większości należy ocenić pozytywnie, w tym:

- zmianę ujęcia czynników ryzyka, które powinny być uwzględnione w realizacji tego obowiązku poprzez wprowadzenie katalogu otwartego tych czynników oraz znaczące rozbudowanie, w tym doprecyzowanie poszczególnych elementów tego katalogu;
- wprowadzenie rozróżnienia czynników ryzyka poprzez wskazanie czynników, które wskazują odpowiednio na niższe lub podwyższone ryzyko ML/FT;
- wskazanie obligatoryjnych dokumentów zewnętrznych, które powinny być uwzględnione w procesie identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT;
- wprowadzenie umocowania dla właściwego w sprawach AML/CFT organu (AMLA) do wydania wytycznych doprecyzowujących oczekiwania w zakresie realizacji obowiązku identyfikacji i oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej.

Powyżej wskazane okoliczności stanowią o istotnym wzmocnieniu procesu AML/CFT, a także o wyeliminowaniu większości niedoskonałości obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych (ewolucja omawianych rozwiązań). Co prawda przyjęte przepisy nie są pozbawione wad, lecz w obliczu wielości pozytywnych zmian w tym obszarze nie ma to wpływu na ogólną pozytywną ocenę rozwiązań przyjętych w Rozporządzeniu 2024/1624.

W związku z całokształtem przedstawionych okoliczności należy uznać, że obie tezy badawcze zostały zweryfikowane pozytywnie, tj. ustalono, że wprowadzone w Rozporządzeniu 2024/1624 rozwiązania w odniesieniu do oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej:

- nie stanowią rewolucji, lecz ewolucję obowiązujących obecnie rozwiązań prawnych;
- eliminują dotychczas stwierdzone niedoskonałości regulacyjne w zakresie tej oceny ryzyka ML/FT.

BIBLIOGRAFIA

- BRULIŃSKA Małgorzata, *Aspekty prawne przeciwdziałania i zwalczania prania pieniędzy w Polsce. Wyzwanie dla polskich instytucji finansowych*, „*Studia Iuridica*” 77 (2018), s. 7-22.
- GOŁONKA Anna, *Obowiązki banków związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w świetle znowelizowanych przepisów*, „*Ius Novum*” (2019), nr 2, s. 125-146.
- GOŁONKA Anna, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy w obliczu zmian wprowadzonych IV i V dyrektywą AML*, „*Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*” (2020), nr 4(862), s. 16-23.
- GOŁONKA Anna, *Polskie regulacje karne wobec „szóstej” dyrektywy anti-money laundering*, „*Ius Novum*” (2021), nr 1, s. 29-46.
- GOŁONKA Anna, *Współpraca z krajami trzecimi w zwalczaniu prania pieniędzy w obliczu współczesnych wyzwań*, „*Ius Novum*” (2023), nr 4, s. 16-39.
- GOŁONKA Anna, *Unijny projekt „pakietu AML” – reforma czy rewolucja w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy*, „*Ius Novum*” (2024), nr 2, s. 1-22.
- GRADZI Dariusz, *FinTech/RegTech. Ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu wynikające z nowych technologii w obszarze płatności elektronicznych*, „*Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego*” (2020), nr 22, s. 11-38.
- JOCZ Roksana, *Anti-money laundering regulations in the football sector: opportunities and challenges*, „*Financial Law Review*” (2024), nr 36, s. 63-81.
- KRUPA Łukasz, *Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu*, „*Cybersecurity and Law*” (2022), nr 1, s. 95-109.
- MAJEWSKI Kamil, *Risk assessment (ML/FT) of the obliged entities – comments in the context of art. 27 of the AML Act*, „*Roczniki Administracji i Prawa*” (2020), nr 4, s. 51-59.
- PRENGEL Marek, *Międzynarodowe przeciwdziałanie praniu pieniędzy w sektorze finansowym*, „*Bezpieczny Bank*” (2003), nr 2(21), s. 79-90.
- Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Komentarz*, red. M. Nowakowski, Warszawa 2023.
- QURESHI Waseem Ahmad, *An Overview of Money Laundering in Pakistan and Worldwide: Causes, Methods, and Socioeconomic Effects*, „*University of Bologna Law Review*” 2 (2017), s. 300-345.
- Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Komentarz*, red. M. Dyl, M. Królikowski, Warszawa 2021.
- WISZNIOWSKI Edward, *Wymagania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz realizacja tego obowiązku na przykładzie biur rachunkowych*, „*Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*” (2014), nr 76(132), s. 147-163.
- ZETZSCHE Dirk A., BUCKLEY R.P., ARNER D.W., *Regulating Libra*, „*Oxford Journal of Legal Studies*” 41 (2021), nr 1, s. 80-113.

ZiGO Daniel, CJEU: *WM and Sovim SA v. Luxembourg Business Registers (Joined Cases C-37/20 and C-601/20): Rethinking Transparency of Ultimate Beneficial Owners Registers*, „Bratislava Law Review” (2023), nr 7(2), s. 227-240.

OCENA RYZYKA PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA TERRORYZMU
INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ W ROZPORZĄDZENIU 2024/1624 Z 31 MAJA 2024 R.
NA TLE DOTYCHCZASOWYCH ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH

STRESZCZENIE

Jednym z obszarów, który w wyniku przyjęcia Rozporządzenia 2024/1624 ulegnie zmianie, jest proces identyfikacji oraz oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/FT) instytucji obowiązanej, który należy zaliczyć do kluczowych obowiązków tych podmiotów. W opracowaniu dokonano pozytywnej weryfikacji następujących tez badawczych: 1) wprowadzone rozwiązania w odniesieniu do oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej nie stanowią rewolucji, lecz ewolucję obowiązujących obecnie rozwiązań, 2) wprowadzone rozwiązania w odniesieniu do oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanej eliminują dotychczas stwierdzone niedoskonałości regulacyjne w zakresie tej oceny ryzyka. Niniejszy artykuł jest pierwszym opracowaniem tych zagadnień w prawniczej literaturze przedmiotu.

Słowa kluczowe: przeciwdziałanie praniu pieniędzy; ryzyko prania pieniędzy; ocena ryzyka prania pieniędzy; instytucje obowiązane; Rozporządzenie 2024/1624